

Zakrycia gwiazd przez planetoidy

Zakrycia gwiazd przez planetoidy należą do grupy tych zjawisk astronomicznych, których obserwacja przez miłośników astronomii może mieć duże znaczenie naukowe. Prawidłowo przeprowadzone obserwacje mogą dostarczyć danych o położeniu planetoidy w przestrzeni, jej kształcie, a nawet pozwalają na odkrycie nieznanymi księżyców planetoid!

Zakrycie gwiazdy przez planetoidę można traktować jako zaćmienie tarczy gwiazdy przez tarczę planetoidy. Planetoidy są ciałami tak małymi, że wielkości te mogą być porównywalne.

Średnica przesuwającego się po powierzchni Ziemi „cienia” planetoidy jest równa średnicy samej planetoidy, tak więc w większości przypadków nie przekracza kilkudziesięciu kilometrów. Jednocześnie położenie planetoid w przestrzeni nie jest na tyle dobrze znane, aby jednoznacznie stwierdzić, czy w danym punkcie powierzchni Ziemi zakrycie będzie zaobserwowane. Tak więc w tabeli poniżej podano dane o zakryciach planetoidalnych, które z dużym prawdopodobieństwem mogą być obserwowane w Polsce. Obserwacje podanej gwiazdy należy rozpocząć na 15 minut przed podanym momentem zakrycia, a skończyć 15 minut po jego zakończeniu. Należy notować moment jakiegokolwiek zmiany jasności gwiazdy (a właściwie sumarycznej jasności gwiazda+planetoida). W przypadku posiadania przez planetoidę księżycy możliwe są zakrycia wtórne. Ważne są nawet obserwacje negatywne – brak zakrycia oznacza, że wystąpiło gdzie indziej. Każda obserwacja jest bardzo indywidualna i już obserwator oddalony o kilkaset metrów może odnotować inne momenty. Tak więc bardzo ważna jest także dokładna znajomość współrzędnych geograficznych miejsca obserwacji.

W tabeli podano zakrycia gwiazd jaśniejszych od 11.5^m , trwające dłużej niż 5 sekund, w czasie których nastąpi spadek jasności o przynajmniej 0.7^m , zachodzące powyżej 10° nad horyzontem (dla środka Polski) i dla których przewidywana odległość od środka pasa zakrycia będzie mniejsza od $0.5''$.

Kolejne kolumny w tabeli podają:

Data – data wystąpienia zakrycia w 2014 roku,

UT – godzina i minuta wystąpienia zakrycia (UT),

h – wysokość gwiazdy nad horyzontem w momencie zakrycia (dla środka Polski) [stopnie],

ΔT – przewidywany maksymalny czas trwania zakrycia [sekundy],

gwiazda – oznaczenie zakrywanej gwiazdy

α_{2000} – rektascensja zakrywanej gwiazdy [Epoka 2000.0],

δ_{2000} – deklinacja zakrywanej gwiazdy [Epoka 2000.0],

m – jasność zakrywanej gwiazdy [mag],

Δm – przewidywany maksymalny spadek jasności gwiazdy w czasie zakrycia [mag],

S – średnica planetoidy [km],

planetoida – numer katalogowy i nazwa planetoidy.

W 2014 roku trasy 14 zakryć planetoidalnych mogą przechodzić przez obszar Polski.

Przedstawione są mapki okolic zakrywanych gwiazd oraz wycinek drogi planetoidy. Zakrywana gwiazda wskazana jest strzałką. Linia określa ruch własny planetoidy w ciągu 2 dni.

Zakrycia planetoidalne w 2014 roku

Data	UT		h	ΔT	gwiazda	α_{2000}		δ_{2000}		m	Δm	S	planetoida
	h	m				h	m	°	'				
I 1	15	24.1	46	20.4	2UCAC 44787903	3	21 49.7	37	09 43	11.0	1.2	100	(134) Sophrosyne
13	19	07.8	57	5.9	TYC 3786-00287-1	7	43 00.6	55	51 29	11.4	1.1	77	(626) Notburga
21	4	58.4	9	5.4	TYC 2423-01701-1u	6	06 08.9	33	22 19	10.7	4.0	57	(1240) Centenaria
II 14	21	15.5	36	14.9	TYC 4865-01361-1u	8	54 24.2	- 1	41 54	11.3	1.2	195	(95) Arethusia
III 2	20	57.1	24	8.6	TYC 5434-01483-1u	8	10 21.0	-12	53 08	11.4	2.2	99	(914) Palisana
11	2	40.1	15	5.1	TYC 6135-00725-1u	13	50 55.1	-21	24 19	9.0	7.1	45	(1524) Joensuu
V 31	23	34.6	38	7.6	TYC 0452-00554-1u	18	46 21.0	2	58 37	11.2	3.1	89	(978) Aidamina
VII 27	23	13.4	50	19.6	TYC 1682-00072-1u	22	18 08.4	15	48 02	10.8	1.2	116	(105) Artemis
IX 5	3	41.5	49	16.0	2UCAC 40494885	6	30 45.4	24	34 05	10.7	1.1	429	(10) Hygiea
X 9	17	26.6	14	6.0	HIP 86605	17	41 51.6	-17	53 48	9.9	3.9	158	(690) Wratislavia
XI 2	19	52.3	38	9.1	TYC 2899-01395-1	5	03 07.2	40	33 11	7.7	7.3	80	(1118) Hanskya
8	3	21.5	53	6.7	TYC 1333-01435-1u	6	36 39.0	17	14 52	11.4	5.1	17	(3347) Konstantin
29	16	54.7	24	17.3	TYC 4685-02120-1u	1	32 38.4	- 3	42 54	11.1	1.4	94	(498) Tokio
XII 27	1	43.8	42	6.1	TYC 1860-01110-1u	5	31 38.4	28	53 37	10.9	2.0	64	(207) Hedda

Zaleca się zapoznanie z okolicą zakrywanej gwiazdy już kilka dni przed momentem zakrycia.